

ŠKRAT

„ŠKRAT“ vsako prvo in tretjo soboto
V meseci vsakem razlil bo togoto.

„ŠKRAT“ stane vse leto 3 gld., pola
leta 1 gld. 50 kr., četrť leta 80 kr.

V Ljubljani, dne 6. junija 1885.

Številka 9. — Tečaj III.

Naročnina in reklamacije naj se pošiljajo
upravnistvu, spisi pa urednistvu v „Na-
rodno Tiskarno“ v Ljubljani.

Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo.

Dijurnist Miško Zeba.

Deset let nazaj, — in videli ste lahko vsako jutro osmo uro korakati po suknjarskih ulicah mesta Lukovce preko petindvajsetletnega mladeniča. Majhne, jako majhne postave je bil in v roci je vrtil drobno palčico in udarjal z njo ob kameniti tlak. Visoke pete vedno izlikanih čevljev so že davno izgubile ravnost; zakrivale pa so je haljaste, spodaj jako razvele hlače, ki so okusile mnogo mestnega prahu in blata. Ves ostali život pa mu je pokrival obilni frak, kateri pač ni umeril krojač njemu in kateri je kazal na več mestih znamenja starosti in burne preteklosti. In obraz? Bil je jako navaden, le usta mu je narava čez mejo raztegnila, kar pa pri zaprtih ustih nisi tako naglo zapazil. Samo, kader jih je odprl in pokazal vrsto rujavih zob — in to se je dogajalo takrat, kadar je jel ali govoril — tedaj bi bil lahko otrokom bav-bav in še več. In ko je stoprv zavezal — „kakor bi se špitalska vrata odprla“ pravijo radi primeroljubivi ljudje. Kadar pa se je odkril, vzdignivši klobuk in ga spustivši skoro do tal, pokazali so se mu na ne baš drobni glavi v dve strani skrbno počesani lasje, ki so sezali sicer čez tilnik, a ipak imeli tako malo pesniškega na sebi. Odkrival pa se je rad dijurnist Miško Zeba — vzlasti nežnemu spolu — da si se je klobuček njegov tega že naveličal; kajti nekđaj trdi okraj, sosebno spredaj, kjer je zanj prijemal, so se jako omehčali in zamazali. Zato se tudi kar nič ne čudimo,

da je Miško nekoč, odkrivši se, obdržal kos zamazane klobučine v roki, ves ostali večji del klobuka pa je pal pred njim in pozdravljenim na tla. Smehú pač ni nedostalo, Miško pa je imel vender nov slamník — prav najnovejše mode, kajti poletje je bilo že takrat pred durmi.

Toda nihče ne misli, da je bil dijurnist Miško Zeba neroden človek. Kaj še! Prav galantno se je znal vesti, tako da je včasí svojo galantnost celo pretiraval. Povem vam le jeden vzgled.

Nekoč je šel zjutraj po ovočjem trgu in napeto gledal tja po mestnih krasoticah, ki so se sukale okolu branjevka. Imel je brž ko ne „kaj ubranega“, kakor se pravi. Na mah zacvili nekaj zraven njega tako hudo, da je Mišku ščipalnik zletel z nosa — tudi tega je bil nataknil pri svojih pouličnih študijah — ter poskakoval na črnem traku.

„Pardon! pardon!“ vsklikne Miško v jedni sapi, ter vzdiga svojo nesrečno nogo še vedno, dasi se je pes, — temu namreč je stopil na rep in se mu opravičeval s „pardonom“ — že davno izgubil med branjevkami. Je li gospod Miško v istini upil živali „pardon“, ali je mislil, da je stopil kaki gospici na kurje oko, tega ne vemo.

A naš Miško ni bil vse dni svojih „vzpomladnih let“ nehvaležna žrtev pisarniškega životarenja. Kmečka kri je tekla po njegovih žilah — in takrat je bil še Miha — in tudi gimnazijskim Muzam je žrtvoval četiri leta svoje mladosti, toda

niso mu bile mile, kakor še pozneje ne in hoteč se maščevati nad mučno latinščino in sitno grščino, ustopi v učiteljsko pripravnico. Usoda ga je tudi tukaj udarila po licih, da ni postal to, kar je mislil. „Naš ima slabo glavo,“ rekla je pri taki priliki rada njegova mati. To že vse tako pride.

Malo počitka po tolikih študijah v idilski kmečki vasi — in naš Miško promovan je bil dijurnistom.

Iz pisarniškega življenja njegovega pač ni mnogo zanimivega; „pa saj akti so tako koženica, katero so iztrgali odvetniki iz rok Kalijopi,“ izrazil se je večkrat gospod Zeba pesniški. Notar dr. Lakom ga je imel rad, ker je bil Miško povsema potrpežljiva duša. Ako je moral kako stvar, zmotivši se, še jedenkrat in še jedenkrat prepisati, storil je brez najmanjše nejevolje.

Prosti čas ostalega mu dneva pa je žrtvoval po večem svojemu „idejalu“. A ne le dneva, tudi v pozno noč je brusil dostikrat tanke podlate po nerodnem tlaku suknjarskih ulic in zrl in le še zrl gor v slikovite zastore razsvetljenih oken ne davno prenovljene hiše.

In ko je zagrnoľ tajni mrak te čarobne zastore, odšel je s počasnim korakom domov ter zdrknoľ v Morfejevo naročje. In ko se je čulo v skromni sobici le še spečega enakomerno sopenje, koje je včasí prekinolo zategneno hrščanje, zibal se je Miškov duh nad nedavno prenovljeno hišo — — — (Konec prih.)

KOMIČNI PRIZORI.

Narobe svet!

Peter Smola, črevljar; Tine in Tone, njegova učenca.

Smola (hodi po sobi in govori sam s seboj): Lepa reč to! Toliko sem že dal izkupiti temu usnjarju, da je samo od mojih novcev obogatel in zdaj me gre tožit! Pravi, da mu ni-em plačal oni desetak, za kateri sem vzel usnja še lanski predpust. Jaz pa rečem, da sem ga odštel pošteno — in sem ga! Tako čisto vest imam pri tem, kakor ne vem kdo . . .

Tone (v stran): Kakor maček, ki je klobaso ukral.

Smola. In zdaj me gre tožit, ta zgaga! Le me, le toži me (žuga z roko), toda še kolca bodeš vozil. Ti mene ne bodeš, ti ne! ti ne!

Tine. Kaj je, nastavnik?

Smola. Kdo te je klical? Ne jezi me še ti, sicer ti prismodim táko, da se se bodeš kar prijel!

Tone (v stran): Saj je že sam dosti prismojen!

Tine. Klicali ste pa vender: Tine!

Smola. Zgubi se mi izpred oči! (Tine gre na svoje mesto.) Saj pravim, narobe svet! Kar napraviti se moram, ura bode skoro devet. Tine! Tine! Zdaj pridi sem! (Stopi k njemu in ga strese za uho.) Ali zdaj ne slišiš?

Tine. Aj, aj! — kaj, kaj je, nastavnik?

Smola. Ti preklicani dečko! Jaz vaju bodem že učil ubogati! Zdaj se pa še smeji! Bodeš videl, jaz te bodem ohladil.

Tone (v stran): Prej se sam ohladi, bebec, da ne bodeš nad nama reočal, če te kdo zarubi.

Smola. Prinesi mi suknjo iz one sobe, Tine! Le hitro! (Tine odide.) Kar v pisarno grem in povem natanko vse, kako in kaj je! (Tine prinese zimsko suknjo.) O ti narobe svet! Zdaj mi prinese zimsko suknjo, kakor bi mēdlo. To ne! Frak mi prinesi! (Tine odide.)

Tone. Kaj želite, nastavnik?

Smola. Poberi se, potepuh! Že ves dopoludan sediš pri tem čevlji in še zdaj nisi ničesar naredil.

Tone (jezno): Zakaj me pa kličete?

Smola. Tepec! Jaz sem dejal, da te suknje ne! (Tine, ki je prinesel frak, ga hoče nesti zopet nazaj.)

Tone (v stran): Kdo neki je večji tepec, nego on sam.

Smola (Tinetu): Tine! Tine! Kam greš s suknjo, saj je tista prava. (Tine počaka in zašije za hrbtom rokav fraku.)

Tone. Nastavnik, še nekaj! Vi ste tak Slovenec in naju vedno učite govoriti čisto slovenščino, katere še vsak ne razume ne; a vender ne veste, da zahteva mikavnica roditelji, ker ste rekli prej Tinetu: „To ne“ namesto „te ne“.

Smola (vesel se smiječ): No, no! prav tako, prav tako! Ker si jo tako dobro povedal, odpuščam obema.

Tone (v stran): Mislim, da ne za dolgo časa.

Smola. Tone! Pojdi po žebice v prodajalnico! Tu imaš dvajsetico in kar ostane, imej za rožiče.

Tone (odhajaje, v stran): Rajše za cigarete ali kakor bi rekel nastavnik: smodčice. Jaz mu bodem zdaj le tudi jedno zasmodil ali zagodel.

Smola (sam s seboj): Kdo bi si bil mislil, da zna ta paglovec takó slovnico! Še mene je ugnal v kozji rog! Saj pravim: narobe svet! Jajce več vé, nego puta . . .

Tine (stopi predenj): No, ali bodele oblekli frak?

Smola. Saj res, malone sem pozabil, da imam opravke z usnjarjem. (Oblači suknjo.) Pomagaj mi, da se oblečem. Kaj je zašit rokav? Je že res! Ti preklicani rod! Kdo je to naredil?

(Konec prihodnjič.)

Mlada mesarica.

Tolsté mesarice mlada hči
Ima ko nebó jasné oči;
Gladak ko baržún je njen obraz,
Ko slavca jej míl in néžen glas.

Prediven jej prsij je obok,
Ko tópol raván jej stas visok;
In ko koreninice so sladké,
Da! — mnogo so slajše usta nje!

Li čuda, da bolje ko mesó,
Klobase, slanina (kar né slabó!)
Li čuda, da bolje mi diši
Tolsté mesarice mlada hči?

In da, kar vspoznal sem jo, samó
Na njo mi bije srcé mladó,
In da zdaj za mé samo živí:
Tolsté mesarice mlada hči?!

Jeronim Štrk.

L I S T E K.

Dolenjska volitev.

Iz Rudolfovega, 4. junija.

Ta teden smo pa bili Dolenjci gospodje, jako veljavni možje! Kako so se nam uklanjali okrajni glavarji in jednake vrste gospodje in gospodiči, ki so nam dosedaj samo kazni nakladali. Take prijaznosti še Dolenjci nismo doživeli, kar svet stoji. Pa tudi radodarni so bili. Nobeden ni gledal na petak ali desetak, piti so nam kupili da so bile vse mize mokre. Več vina smo razlili, kakor ga sicer celo leto popijemo. Mi sedaj nič družega ne želimo, kakor da bi bile volitve saj vsak mesec jedenkrat, kajti potem bi se pa nam Dolenjcem že na zemlji bolje godila, kot se je Adamu v raji, predno je prepovedano sadje jedel.

In za vse to nam ni bilo treba družega, kakor da smo volili Šukljeta. Da smo to storili, to se samo po sebi razume, kajti neumni bi bili, ko bi ga ne. Ne le, da so nam že vse dobro obljubili, ampak tudi dali so nam. Kaj se bomo potem brigali, kake može nam sili tisti centralni odbor, ali kako se mu že pravi v Ljubljani, in le to zahteva, da bi se zavoljo njega vsemu dobremu na svetu odpovedali. Oh, kaj nas pa še vse čaka. Naš župan, ki je tudi postal kaj prijazen mož, nam razklada, da dobimo železno cesto v Ribnico, Kočevje, Metliko, Kostanjevico in sploh, kamor jo le kdo želi. V bodoče nam ne bode več treba peš hoditi. Vsako nedeljo odrine naša garda, katera sedaj dobi tudi svojega imejitelja, kakor jih imajo c. kr. polki, sedaj v Metliko, sedaj v Kostanjevico, ali kam drugam. Imenovala se bode namreč „prvi dolenjski purgarski regiment Šuklje“, ali pa tudi vitez, baron, grof Šuklje ali še kaj več, kakor bo kdo hotel in želel. Vse te izlete boste plačevali tisti, ki niste hoteli voliti Šukljeta, Gorenjci, Notranjci in drugi.

Vse to bomo pa samo doživeli, ako tudi jutri možki ostanemo in se vsi zberemo okrog Šukljetovega elegantnega rapirja, kakor so se včasih nemškutarji okrog Dežmanovih grabelj.

Nekateri gospodje so nas res zapeljivali in motili — da bi volili tistega grofa za katerega še deželni predsednik ne mara. Mi mislimo, da se nikdo ne bo dal od njih zapejati, kakor se je Adam v raji.

Zato pa mi Dolenjci, vsaj jaz pa moji privrženci, jednoglasno volimo prof. Šukljeta, če se zaradi tega ves centralni odbor na glavo postavi, kakor „pajaci“ v cirkusu. Živio Šuklje! Živio Andrej Winkler! Pereat njih nasprotniki!

Opričnik.

PESMI.

Slovo.

Zakaj, zakaj rosi oko,
Zakaj serce nemirno bije,
Saj vedno ločil se lehko
Od ljubljene sem domačije? —

Zakaj si v spono miljene
Serce mladostno zazibala,
Saj vedno o prostosti le
Mi pesem prosta je sanjala? —

In da si lahko ni slovo
In da si prostó ni serce mi,
Nisem še srečen bil tako:
Želje žalobo to slade mi.

Vijolice.

„Podaj, podaj vijolice
Raz prs vilinskih mi,
Milejša si, ko cvetke vse,
Kar jih nebo rosi.“

Podala je vijolice
Raz prs vilinskih mi,
Nasmehnila ljubo se je:
Serce več mirno ni.

Njej.

Ko divna zora se zlati,
Gineva mrak težilen,
Ko lice tvoje mi rudi,
Jasni mi duh mračilen.

Ko divna zora se zlati,
Se ptice oglase mi,
Ko tvoje mi oko žari,
Se pesnice bude mi.

Prijazno name se ozri,
Nasmehni mi se mila,
Da pesen radostna slavi
Vsplamtela mi čutila.

Ljuboslav.

Dolenjci so **eviček** svoj že prekrstili;
Zdaj pravijo **Pire** mu, a bodo ga pili!
Slavoljub.

ŠKRATOGRAMI.

Ljubljana. Predsedniški stol, četudi samo na treh nogah, vzdržal bode vsaj nekoliko še visoko osebo.

Metlika. Velika naudušenost za Šukljeta. Vse mesto električno razsvitljeno. Od vseh krajev Dolenjske se vozijo po železnici čestitat Metličanom na njih zmagi.

Višnjagora. Šuklje dobil 16 glasov, 10 grof Margheri. Velika razdraženost proti onim, ki niso volili Šukljeta. Popoldne se snide mestno svetovalstvo, kaj ž njimi storiti. Najbrže postavili jih bodo pred sodišče, potem pa obesili na naše slavne „gavge“. Sodba bode tako zanimiva kakeršno še ni videla Višnjagora, odkar so sodili kozla Luke Drnule.

Dunaj. Šuklje od veselja kozolce preobrača, ker sliši kako simpatijo ima na Kranjskem — — na Turjaškem trgu.

POGOVORI.

A.: Si li bral v „Novicah“, kaj piše tisti gospod, ki trtne uši išče po Dolenjskem?

B.: Ne, kaj pa piše ta „kunštni“ Pirc?

A.: Pravi, da imajo Ljubljanci neolikani vinski okus, — ergo je on jedini z olikanim okusom!?

B.: No, to pa že rad verjamem, da ima on najbolj olikani vinski okus, saj si ga pridno „lika“ vsak večer po Ljubljanskih gostilnah!

A.: „Kako vender to, da ti, ki si tako pobožen, danes delaš. Ali ne veš, da je binkoštna nedelja!“

B.: Vem, vem, Toda, kedar kaže kaj dobička, tedaj se prezre tudi največji praznik.

A.: „Kedar bodete pri vas prašiče klali, ne pozabite name.“

Kmet (prišedši nehote v notarsko pisarno): „Kaj pa vender prodajate pri vas?“

Notar: „Osle.“

Kmet: „Gotovo ste jih že mnogo prodali, ker ste jedino vi še ostali.“

V soboto zvečer.

Mož (zaigravši vso svojo tedensko plačo svoji soprogi): Draga ženka! Ne bodi huda, da se mi je pripetila taka nesreča. Čuj! Ko sem šel domov, izgubil sem vse novce, kar sem jih zaslužil pretekli teden, a ne vem, kje da bi mi bili odpadli.

V ponedeljek opoludne.

Žena (svojemu možu, ko je prišel k obedu): Dragi mož! Ne bodi hud! Dopoldne, ko sem šla iz trga domov, kjer sem nakupila za obed, izgubila sem prav vse nakupljeno in sedaj nimava jesti. Le utolaži se!

Gospa (slikarju): „Slika je dokončana, in častitati vam moram, da ste me tako dobro zadeli; samo na nekaj bi vas opozorila, namreč, da je barva lic na sliki nekoliko bledejša, nego moja.“

Slikar: „Oprostite gospa! Tudi barva lic na sliki mora biti prava, kajti kupil sem jo v isti prodajalni, kakor jo kupujete vi za svoja lica.“

Učitelj (v šoli): „Od dne do dne postaješ večji, jednako drevesu, in čas je, da pričneš donášati tudi kaj sadu.“

Učenec: „O, saj vam bodem prinesel tudi sadja, takoj ko bode dozorelo.“

A.: „Bojim se, da bodem umrl prosijač, ker tako zapravljam svoje imetje.“

B.: „To bi že bilo, toda jaz se bojim, da bodeš še živel kot prosijač.“

DROBIŽ.

Originalna Nemka.

Pred nekaterimi leti je odšel sin kmetskih roditeljev od Male Nedelje na Nemško ter se ondi nastanil in oženil s trdo Nemko. Letos pa sta se naveličala tujega kraja ter prišla domov, kjer pomagata vsa navadna dela opravljati svojim roditeljem. Zgodilo se je, da je pred kratkim svinja mlade kotila in naša Nemka je kot paznica pri tem slučajih bila navzočna. Ko so bili pujski že na svetu, pogleda po njih spolu in ker so bili sami meresčeki, vsklikne na ves glas: „Mati! mati! sami gospodje so!“ —

Vlada: „Če ne bodeš volil Šukljeta, ti bodo gosence vse zelnike obrale.“ — Dolenjec: „Uradnikom pa bodočnost!“

„Šukljeta voliti mi vest ne dopušča, Margherija pa ne smem! O, da bi postal tudi jaz baron, potem bi imel vsaj svojega poslanca.“

Čast, komur čast gre!

Ker ste, g. Pirc, Ljubljanskim vinopivcem tako moško povedali, kar jim gre, namreč da imajo neolikani vinski okus, prosimo Vas, obrnite se nekoliko tudi na nas „šnop-sarje“ (menimo, da ste gotovo tudi v tej stroki veščji), ker svesti smo si, da kaj takega o nas ne boste mogli reči!

Več nekdanjih Filijerjevih toposarjev z olikanim okusom.

Ves dan že iščem svobodnih Šukljetovih volilcev, pa zastonj; vse prisiljeno. Naj bode; sila tako ni dobra!

Po večletni praksi se priporočam podpisani vsem častiloem božje kaplice za učitelja o likanji vinskega okusa.
Za govoriti vsaki dan, zvečer od 7. ure naprej „pri Cesarju“, kjer sedaj poučujem.

Pirc,
praktični učitelj vinskega okusa

!! Pozor vinopivciii !!

A.: „Kaj praviš, v čem sta si sv. Andrej in prof. Šuklje jednaka?“
B.: „Oba sta pomočnika. Sv. Andreja kliče baron Winkler na pomoč, kedar ga po črevih ščiplje, Šukljeta pa, kedar se mu stol ziblje.“

A.: „Kaj pa ti praviš k volitvi v veleposestvu?“
B.: „Kaj pa hočem reči, saj še baron Winkler molči!“